

In een competitieve wereld is het vrij eenvoudig

Het aantal jobs daalt zienderogen. Oplossingen liggen voor het grijpen

De naweeën van de economische crisis maken een tendens steeds duidelijker. Het aantal jobs in ons land daalt zienderogen. Vooral de laaggeschoolden en het middensegment delen in de klappen. Enkel de werkgelegenheid voor hoger opgeleiden houdt nog redelijk stand. Wat kunnen we hier aan doen?

In een competitieve wereld is het vrij eenvoudig. Een bedrijf zal een werknemer slechts in dienst houden of aanwerven indien de opbrengst van de werknemer minstens gelijk is aan de loonkost die het bedrijf moet betalen. Anders gaat het bedrijf vroeg of laat op de fles. Deze economische natuurwet is even solide als de eerste wet van Newton: indien de totale kost van een werknemer diens productiviteit overschrijdt, dan valt die uit de tewerkstellingsboot. Dit betekent dat er grofweg twee manieren zijn om het tewerkstellingsprobleem aan te pakken: de productiviteit verhogen en het verlagen van de loonkost, en dit vooral in de categorieën die het zwaarst getroffen worden.

Een verhoging van de productiviteit is de strategie die vooral op lange termijn moet gevolgd worden. Indien een Belgische werknemer er bijvoorbeeld in slaagt om tweemaal zoveel te produceren dan zijn Chinese tegenhanger, dan kan die probleemloos het dubbele loon krijgen en nog steeds competitief zijn. De loonkost per eenheid product is in dat geval voor beide werknemers immers exact gelijk. De productiviteit verhogen doe je door te investeren in nieuwe technologieën, maar bijvoorbeeld ook in human capital. Indien je er in slaagt om werknemers slimmer en vaardiger te maken, dan kunnen deze ook meer produceren. Dit is één van de redenen waarom de werkgelegenheid bij hoger opgeleiden redelijk goed stand houdt. Door hun hogere productiviteit kunnen zij de competitie met lage loonlanden vlotter doorstaan, ondanks de hoge loonkost. Een bijkomend voordeel van de hooggeschoolden is dat zij bepaalde niches op de arbeidsmarkt invullen waarvoor er eenvoudigweg geen competitie vanuit lage loonlanden bestaat. Deze laatste kunnen wel onze technologieën importeren en door hun lage lonen goedkoper produceren dan onze laaggeschoolden en werknemers uit het middensegment. Door een achterstand qua human capital kunnen zij echter nooit de jobs invullen van onze hoger opgeleiden. De boodschap is bijgevolg duidelijk: via het versterken van het onderwijs en het creëren van een kenniseconomie zorgen we ervoor dat werknemers productiever worden en bepaalde niches op de arbeidsmarkt kunnen invullen waardoor ze hun job behouden, en toch een mooi loon kunnen krijgen. We moeten van het middensegment bijvoorbeeld hooggeschoolden maken in vergelijking met het buitenland. Het feit dat we er in het verleden in geslaagd zijn om dit te doen, is trouwens één van de pijlers van onze huidige welvaart.

Een tweede manier om het probleem aan te pakken is een verlaging van de lasten op arbeid. Ons landje heeft zo ongeveer het record inzake loonkost per werknemer, en dit is vooral te wijten aan de hoge belastingen op arbeid. Het is een oneerlijke strijd. Onze werknemers zijn misschien wel productiever dan hun buitenlandse tegenhangers, doch dit wordt volledig teniet gedaan door de belastingen op arbeid die ze met zich moeten meesleuren. Vergelijk het met de Rode Duivels die hun interlands zouden moeten afwerken met een zware rugzak op hun rug gebonden. Zij zullen het op die manier ook niet meer halen tegen de zwakke broertjes.

Het is bovendien een vicieuze cirkel. Omdat de belastingen op arbeid zo hoog zijn, zijn bepaalde arbeidskrachten te duur in vergelijking met hun productiviteit, waardoor ze hun job verliezen. Dit zijn typisch laaggeschoolden en werknemers in het middensegment. Maar hun uitkering moeten we vervolgens opnieuw financieren met hogere belastingen, waardoor opnieuw mensen hun baan verliezen, enzovoort. Alleen de productieve hooggeschoolden blijven overeind, omdat alleen zij nog voldoende opbrengen om de hoge loonkost te dekken.

Deze vicieuze cirkel kan enkel doorbroken worden met een drastische verlaging van de lasten op arbeid. De regering is zich bewust van het probleem, doch steekt zich weg achter het feit dat dit pas mogelijk is wanneer er hiervoor budgettaire ruimte vrijkomt. Ze wachten op economische groei om dit te doen. In het boek "De Perfecte Storm" tonen Koen Schoors en ikzelf echter aan dat de belastinginkomsten van economische groei in de verste verte niet zullen volstaan om de vergrijzingskost op te vangen, laat staan dat er ooit ruimte zal komen voor een belastingverlaging. Het zal dus een kwestie zijn om eerst de ruimte te creëren, via bijvoorbeeld een verschuiving in de belastingen. Dit zal vervolgens een gunstige spiraal op gang brengen. Minder lasten op arbeid betekent meer mensen aan het werk, waardoor de economie aanzwengelt. Hogere economische activiteit resulteert op zijn beurt in meer inkomsten voor de overheid, waardoor die vervolgens de ruimte krijgt om de belastingen verder te verlagen, enzovoort. Zolang de regering dit niet doet, zullen we echter in een neerwaartse spiraal blijven van hogere belastingen, minder werkgelegenheid en minder economische groei.